

KOMPOZICIJA-oblikovna, barvna ureditev likovnega dela v celoto.ločimo jo glede na:*

PLOSKEV:1.PROSTA-nevezana, značilna za prazgodovino. **2.VODORAVNO VEZANA**-friz (egipčanska umetnost) **3.SIMETRIČNA** (srednji vek) poseben tip slike na katerem je upodobljena Marija s svetniki=**sveti pogovor**) **4.TRIKOTNA** (renesansa) **5.DIAGONALNA** . * **PROSTOR:**

1.PERSPEKTIVA-prostorska upodobitev predmeta, prostora v sliki. Najpomembnejša = centralna perspektiva –vse silnice upodobljenih predmetov se stikajo v očišču.razvila se je v renesansi, pogoj pa je bil razvoj geometrije. Poznamo še:PTIČJO, ŽABJO, BARVNO, SVETLOBNO.

SLIKARSTVO-ustvarjanje s čopičem na ravno podlago, glede na podlago ločimo:**1.STENSKO**-gl. tehniki=**FRESKA**-slikanje na sveži omet, s posebnimi barvami (topne v vodi), škodi ji vlaga, sončna svet., omogoča široke poteze, preslikovanje velikih ploskev, značilni jasni obrisi, ni primerna za slik. podrobnosti, poznamo:**PRAVO**-čisto:slik. na sveži apneni omet, slikar vsak dan nanese tolikšno plast ometa, kolikor jo lahko poslika v dnevno.uporabla se **KARTON**,

SINOPIJA.**NEPRAVAVA-SEKOTEHNIKA**-slik. na suhi omet. ***MOZAIK**-tehnika pri kateri nastane slika iz raznobarnih,steklenih kamenčkov,kock, vlitih v svež omet. To je dolgotrajna, zamudna, dragocena tehinka. Zunanji izgled odvisen od velikosti kamenčkov. Začne se razvijati v Babilonski umet.-1600 pr. Kr., zelo popularen pri rimljanih, drug višek pri Bizantincih , od 13.st. naprej ga zamenja freska. Ponovno zaživi v secesiji-19.st –keramične ploščice po fasadah.

2.TABELNO-slikanje na les, nastale v delavnicah-atelje, sestavni del je okvir-lepo izdelan. Tehnika tabel. slik.-tempera (srednji vek) poznamo jajčno in kazeinsko temp.. za povečan sijaj prebarvali barve z lakom, s tem tudi obstojnejše. Slik. se razvije v antiki-1400,iz t.i. mumijskih-fajumskih portretov. ENKAVSTIKA-mešanje barve z voskom, na te mumije. Iz teh slik se razvije. v V. Evropi **IKONE** (podoba,svetniška slika v pravoslavnih cerkvah,predmet češčenja) ikone postavljali na poseben lesen podstavek =**IKONOSTAS**. V Z.-evropski um.->mesto oltarja=oltarna slika. Srednji vek->večdelna oltarna slika-diptih,triptih,.. **KRILNI OLTAR**=premični deli na sliki. 2. tehnika tab. slik.= **OLJNO SLIKARSTVO**: ime po barvah, nastale z mešanjem barvnega prahu in različni.

olji.naj znano=laneno. Barvam dodajali tudi vosek, smolo za lepše. Gl. podlagi: les, platno. **GRUNDIRANJE**=lepilo+kreda;les damo gor. Pri platnu nanesimo **PODSLİKAVO**=mešanica osnovne barve. Gl. pripomočka: čopič, slik. lopatica. Pri oljnem slik lahko uporab. 2 vrsti barv. Nanosov:*prosojni-lazurni:gladki, *kritni-pastozni:grobi, gosti. Barve so izrazito živahne->lepi odtenki, barvne nianse/prehode, ne topijo že posušenih nanosov, sveže lahko popravimo, z lakom jih zaščitijo, s časom potemniijo. Zgodovina:te barve začnejo upor. leta 1400, začetnik= **JAN VAN EYCK**, v renesansi se spremeni tudi podlaga –les nadomesti platno.od 17.st naprej se razširi po vsej Evropi. V 19.st ->umetne oljne barve, danes ga nadomešča tehnika **AKRIL**-cenejši od olja, hitrejše sušenje, ni takega leska, od 1690 ga poznamo, ne vemo kako je obstojen. , **3.SLIKAR. NA PAPIRJU**, **4.MONUMENTALNO**, **5.MINIATURNO**, **6.MALO SLIKAR**.-praktično slikanje.

TAPISERIJA =slika, ki nastane s tkanjem, osnova = lanena, nanjo stkejo sliko z volnenimi, svilenimi nitkami. 1.izdela se KARTON-slika v naravni velikosti; 2.na ta vzorec se naredi slika. Uporablja se za okraševanje sten->stensko slikarstvo. Začne se v Egiptu 2000 pr. Kr., v Evropi pa v 11.st –romanika (Francija) ime = **STENSKA PREPROGA KRALJICE MATILDE**, prikazuje spopade, dolga 70 m, široka 50 cm, v 17. st jih začnejo delat v manofakturah, naj znana = Pariška delavnica »**LE GOBELIN**«..še danes jih včasih tkemo ročno, zelo popularna v secesiji

PRAZGODOVINSKO SLIKARSTVO - pojavi se v mlajšem paleolitiku, ljudem služi za izražanje občutkov in teženj po lepem in za izražanje verskih občutkov, v jamah so slikali, zaradi verovanja, da je prvotno živalstvo prišlo iz jame, upodobitve so realistične, ljudje upodabljali živali, ki so jih lovili, s tem so zagotovili dober ulov in preživetje rodu.

STARI EGIPET- umetniki poklicni slikarji, specializirani za poslikavanje kraljevskih posmrtnih spomenikov. V grobnici-nedokončani, k. Horemheba lahko vidimo vse stopnje slikanja; 1. mlajši slikar. z rdečo okro narišejo na suh omet, 2. starejši slikar. popravljajo s črnimi črtami, 3. slikar. izpolnili obrise z barvami.

EGEJSKO IN GRŠKO SLIKARSTVO * nastalo ob egejskem morju 3000 pr. Kr.=kikladska um. *2000 pr. Kr. =minojska kult.-palača Knosos 1700 pr. Kr. *2000-1700 pr. Kr. Kameški slog-na posodah, beli vzorci na žgani podlagi *1450 pr. Kr.=na Kreti zavladajo mikenski vladarji *1050-900 pr. Kr.= protogeometrijski slog *500 pr. Kr.=nastanek važnega slikarstva *400 pr. Kr.=slikajo Afrodito, moški so manjateletske postave.

RIMSKO SLIKARSTVO- * upodabljali zapletene okrasne motive in celo prizore iz lova, boja gladiatorjev in dirk z vozili * rimski umetniki = mojstri v obdelovanju poldragih kamnov, vrezovali najrazličnejše podobe – **PORTRETE**, **MITOLOŠKE**, **VOJAŠKE PRIZORE**. * cenili fino oteklo in um. keramiko, to prevzeli od Grkov, z njimi popestrili vsakdanjik. * ta um. skoraj vedno anonimna **MICHELANGELO (6.3.1475 – 18.2.1562)** *vajenec pri Domenicku Girlandainu, *poenostavil razporeditev prostorov, predvidel novo kupolo, jo povišal, *bil je gradbeni arhitekt in predvsem kipar – to je izražal v kipih »Sužnjev in Mojzesa«, »Sikstinska kapela«.

RAFAELO »SANTI« (6.4.1483 – 6.4.1520) *najmlajši, največji mojster tega časa, *njegovu slikarstvu lahko štejemo za sintezo visoke renesanse, *dela: 3 **GRACIJE (1502 – 03)**, **SIKSTINSKA MADONA (1513 – 14)**, **PORTRETI**.

SLOVENSKI REALIZEM (2. pol. 19. st.) *uveljavi se predvsem v evropskih mestnih središčih, tam so umetniki ustvarjali, *nastane nekaj kvalitetnih slik s sproščeno izrabo svetlobe in barve, *začetniki redkega izvirnega ilustriranja slo. leposlovnih del: **J. ŠUBIC**: *slikar, risar, kipar, ilustrator, *realistični, žanrski motivi, kmečki žanr, *njegov realizem se razmahuje v Francijo, *s svojim delom vključil slo. slikar. v moderni razvoj.; **IVANA KOBILICA**: *najpomembnejša slo. slikarka, meščanska umetnica, najdragocenejši prispevek slo. um., nastane, ko je živela v tujini.

IMPRESIONIZEM (1860 – 1890) *smer - > **umetnost vtisov**. Pesnik iz okolice vzame s svojimi čutili vtise, ki so ga vznemirili, s tem je ponavadi sestavil dobro pesem. V njej je hkrati povedal, kakšni notranji občutki so ga prevzemali, ko jo je ustvarjal. (Impresionisti so se trudili za lep jezik, čim lepše podobe in presenetljive besedne učinke.) Tuji umetniki: **Claude Oscar Monet (1840 – 1926)**, **Edgar Degas (1835 – 1917)**.

SLIKARSTVO 20. ST: POPART: 1950, umetniki izražajo svoj odnos do vsakdanjika, najbolj znani umetniki: Rauschenberg Robert, Rivers Larry, Rosenquist James, Waits Robert, Warhol Andy (1928 – 1987) – datum, kraj rojstva neznana, njegova dela priljubljena zaradi sveže tehnike, slava = »konzerva Cambell juhe«